

Dames en heren,

Wat een mooi boek ligt hier. Een kloeke bundel met veel perspectieven op en aspecten van detentie. Zeer waardevol voor nieuwe G'ers maar ook voor allerlei andere doelgroepen zoals inrichtingspersoneel, vrijwilligers maar zeker ook wetenschappers.

En een stevige introductie is meer dan nodig want ons werk is naast boeiend ook bijzonder complex en uitdagend. Niemand zit vrijwillig in gesloten omstandigheden en de pains of imprisonment (Gresham Sykes, 1958) kunnen tot heftige emoties en gedragingen nodig. Daarom moeten we ook alle hens aan dek hebben. En die hens zijn alle professionals, vrijwilligers en ketenpartners die rond ingeslotenen staan gedurende hun verblijf bij DJI. Deze mensen zijn namelijk cruciaal voor een humaan verblijf bij DJI en wellicht ook voor een delictvrije toekomst.

Je moet je voorstellen dat je net vast komt te zitten. Dan heb je vragen over hoe het allemaal werkt in detentie, hoe je contact houdt met je vrienden en familie, hoe je kunt regelen dat er iemand thuis voor je hond gaat zorgen en zo voort en zo verder. Natuurlijk kun je dan terecht bij het personeel van de inrichting. Maar als je tegen je wil vast zit, wil niet iedereen zijn ei kwijt bij degenen die hen vast houden. Mensen die op vertrouwensbasis werken (zoals Gv'ers en psychologen) of zelfs van buiten DJI (vrijwilligers), spelen een cruciale rol bij om de risico's te beheersen en hulpvragen te beantwoorden. Ik ben daarom blij dat er met dit boek zo'n uitgebreide aandacht voor hen is!

Dit boek mag van mij met name een hart onder de riem zijn voor die mensen die dagelijks in onze inrichtingen dat belangrijke werk doen: op een goede manier zorg bieden aan mensen die op zoveel andere plekken niet meer terecht kunnen of gewenst zijn, mislukt of uitgestoten. Maar iedereen verdient een tweede, een derde en een vierde kans. En die kansen worden soms ook benut en je kunt niet voorspellen bij een individu waar dat precies door gekomen is en wanneer dat gebeurt. Maar dat aandacht, goede zorg en vertrouwen daar een rol in spelen, weet ik zeker.

Aandacht, goede zorg en vertrouwen, hoe werkt dat in een gesloten setting? Ik zei al: alle hens aan dek. De problematiek van de populatie en soms ook hun gedrag vragen om professionele begeleiding. Ik wil u meenemen langs een paar belangrijkste functies waar de meeste ingeslotenen mee te maken krijgen. Dit is immers ook de nieuwe werkcontext voor nieuwe geestelijk verzorgers.

PIW (penitentiair inrichtingswerker) - sleutelen, begeleiden, begeleiden, vraagbaak, mentor, toezicht met kennis van de ingeslotenen >> relationele veiligheid — begeleidingskundig lastig: afstand en nabijheid, goede sfeer, begrenzen en regie, met de neus op het lijden (offstage/onstage)... zij staan echt naast de ingeslotenen, begeleidingskundig gezien.

Complexbeveiliging - controlerend, logistiek, deurbediening, camera monitoring, gast heer/vrouw schap, staat soms dus tegenover de ingeslotenen, begeleidingskundig gezien (procedurele rechtvaardigheid).

Werkmeester - heeft een bijzondere relatie met ingeslotenen, mee wederkerig. Wil goed werk gedaan hebben, ingeslotene wil loon./dagprogramma, 20 uur p/w, arbeidsvaardigheden, je leren verhouden tot een leidinggeven, opvolgen van instructies, werken met kwaliteitsnormen, normalisatie!

Casemanager- regie op D&R (detentie en re-integratie) proces, multidisciplinair, risicoscreening, vrijheden, verwachtingenmanagement.

Vertrouwenspersonen, psychologen en geestelijk verzorgers. Van groot belang om te kunnen vertellen wat je dwars zit en je weet dat dat vertrouwelijk blijft. Unieke bijdrage! Bezinning, tijd en aandacht (hoewel het dagprogramma kan knellen).

>>>>

Empirisch bewijs voor bejegening > detentie omstandigheden > gedrag na detentie!! We moeten niet onderschatten in welke mate wij als DJI'ers en ketenpartners kunnen bijdragen aan het welzijn en gedrag van ingeslotenen!

U ziet dus wel hoe complex en uitgedacht de rollen zijn en dan benoem ik ze nog niet eens allemaal. En dan benoem ik nog niet een hetgeen dat ik het meest bijzonder vind aan het werken in een inrichting en dat is onvoorwaardelijke collegialiteit.

Wat bijzonder is het dus om bij DJI te werken. Ik bepleit dan ook dat als het handboek over 7 of euh wellicht eerder 15 jaar een nieuwe versie krijgt, inrichtingspersoneel een speciaal hoofdstuk. Maar voor nu komt het wel goed, de onvoorwaardelijke collegialiteit zal zijn werking hebben en nieuwe GV'ers zullen zonder dat hoofdstuk ook hun weg vinden in onze inrichtingen.

Hoe dan ook, er ligt hier vandaag een prachtig resultaat van vele auteurs waarmee ik eenieder wil feliciteren. Ik wil de aanwezigen bedanken voor hun belangstelling en aan alle DJI'ers en ketenpartners zou ik willen zeggen: keep up the good work!

Toon Molleman

Dr. Toon Molleman is plaatsvervangend divisiedirecteur gevangeniswezen en vreemdelingenbewaring bij de Dienst Justitiële Inrichtingen.